

Виявлення та аналіз основних недоліків у роботі науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів МВС України

Наталія Колеснік

старший судовий експерт, відділ дактилоскопічних досліджень лабораторії криміналістичних видів досліджень, Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України, м. Дніпро, Україна, e-mail: nataliekolesnic@gmail.com

У дослідженні розглянуто основні недоліки в діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів МВС України, які впливають на ефективність та якість проведення судових експертиз. Проаналізовано технічні, кадрові, методологічні та фінансові аспекти функціонування НДЕКЦ, а також визначено їх вплив на результати експертної діяльності. Обґрунтовано необхідність комплексного підходу до вдосконалення роботи експертних центрів шляхом модернізації матеріально-технічної бази, розвитку кадрового потенціалу, оновлення методичного забезпечення та покращення фінансування. Зроблено висновок про ключову роль усунення виявлених недоліків у підвищенні надійності та якості судово-експертної діяльності в Україні.

Ключові слова: науково-дослідні експертно-криміналістичні установи МВС України; ефективність судово-експертної діяльності; організаційне забезпечення; методологічне забезпечення та стандартизація експертиз.

Detection and Analysis of The Main Deficiencies in the Work of Scientific and Research Expert and Criminalistic Centers of the MIA of Ukraine

Nataliia Kolesnik

The study identifies major shortcomings in the activities of the scientific and research forensic centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which affect the efficiency and quality of forensic examinations. The technical, personnel, methodological and financial aspects of the functioning of the NDECC were analyzed, and their impact on the results of expert activities was determined. The need for a comprehensive approach to improving the work of expert centers through modernization of the material and technical base, development of human resources, updating methodological support and improving financing. The conclusion is made about the key role of eliminating the identified shortcomings in increasing the reliability and quality of forensic activities in Ukraine.

Keywords: scientific and research expert and forensic institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; efficiency of forensic activities; organizational support; methodological support and standardization of examinations.

Робота науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів (далі — НДЕКЦ) є важливою складовою системи правопорядку, проте існує низка недоліків, які можуть впливати на ефективність та якість їхньої діяльності. Виявлення та аналіз цих недоліків є критично важливими для подальшого вдосконалення роботи експертних центрів та підвищення їхньої ефективності. Основні недоліки можна об'єднати в кілька категорій: технічні, організаційні, кадрові, методологічні та фінансові.

Поміж технічних недоліків слід зазначити користування застарілим або недостатнім обладнанням, що суттєво обмежує можливість проведення точних і надійних експертиз.

Відсутність сучасного програмного забезпечення та автоматизованих систем аналізу даних змушує експертів застосовувати менш ефективні та більш трудомісткі методи дослідження, що уповільнює процес експертного аналізу та підвищує ризик помилок. Додатковою проблемою є неналежне технічне обслуговування обладнання, що призводить до частих поломок і затримок у проведенні експертиз.

Кадрові проблеми НДЕКЦ пов'язані насамперед із нестачею кваліфікованих фахівців та їх перевантаженням. Значна кількість запитів на проведення експертиз у поєднанні з обмеженим кадровим ресурсом призво-

дить до зниження продуктивності та якості досліджень. Відтік фахівців зумовлений, зокрема, низьким рівнем оплати праці та відсутністю належних умов для професійного розвитку. Обмежений доступ до сучасних програм підвищення кваліфікації, тренінгів і науково-методичних заходів негативно впливає на рівень професійної компетентності експертів [1].

Суттєвими залишаються й методологічні недоліки, що проявляються в застосуванні застарілих методик та недостатньому рівні їх стандартизації. Відсутність регулярного оновлення методичних рекомендацій відповідно до сучасних науково-технічних досягнень знижує точність результатів експертиз і ускладнює забезпечення їхньої узгодженості. Недостатня науково-методична підтримка, обмежений доступ до актуальної наукової літератури та спеціалізованих консультацій також стримують розвиток експертної діяльності [2].

Фінансові обмеження є системо-утворюючим чинником більшості зазначених проблем. Недостатнє фінансування унеможливає оновлення матеріально-технічної бази, належне обслуговування обладнання, підвищення рівня оплати праці та організа-

цію професійного навчання експертів. Окрім того, фінансові труднощі обмежують можливість проведення науково-дослідної роботи, розроблення нових методик та участі в міжнародному обміні досвідом [3].

Отже, підвищення ефективності діяльності НДЕКЦ потребує комплексного підходу, що передбачає модернізацію технічної бази, удосконалення системи фінансування, розвиток кадрового потенціалу та впровадження уніфікованих методик і стандартів експертної діяльності. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню якості та надійності судових експертиз, що має ключове значення для забезпечення правопорядку та ефективного функціонування системи правосуддя.

Перелік джерел посилання

1. Сергієнко О. П. Професійний розвиток працівників НДЕКЦ: теорія та практика. *Право і безпека*. 2023. № 4. С. 56—68.
2. Заболотний М. В. Стандартизація методик експертиз: проблеми та шляхи вирішення. Київ, 2021. 220 с.
3. Бойко Т. А. Судові експертизи в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2019. № 3. С. 76—87.